

Ülenurme Gümnaasium

Kasper Suur 7. A klass

Helkuri ja liiklusviisakuse infotundide läbiviimine

2. klassi õpilastele

Loovtöö

Juhendaja: Merlin Ponna

Ülenurme 2018

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Ettevalmistus.....	4
2. Helkuri ja liiklusviisakuse infotunni läbiviimine 2. klassi õpilastele	6
3. Arutelu	9
Kokkuvõte.....	10
Kasutatud kirjandus	11
Lisad.....	12
Lisa 1 – Kahoot’i küsimused.....	12
Lisa 2 - „Helkurmütsikese“ tekst	14
Lisa 3 - Ristsõna.....	15

Sissejuhatus

1934. aastal patenteeris Nottinghami teetöoline Percy Shaw maailma esimese helkuri, mille loomise idee tekkis tal öösel valgustamata teel sõites. Nimelt märkas mees, et teepervel seisva kassi silmad peegeldavad autotulede valgust. Esimene helkur kujutas kummist raamiga ääristatud marmorklotsi. Mõni aasta hiljem ühendati omavahel kaks leiutist – plast ja helkur – ning marmorist helkurid vahetati välja plasti vastu. (Julge eristuda, *s.a*)

Nüüdseks on kindlalt teada, et helkur võib päästa inimese elu. See on vajalik, et autojuht märkaks pimedas liikuvat jalakäijat ning jõuaks õigeaegselt reageerida.

Maanteeameti 2017. aasta kampaanias „Liiklusviisakus“ rõhutatakse, et viisakus algab meist endist. Tuleks pöörata rohkem tähelepanu liiklejate üksteise märkamisele ja arvestamisele igapäevases liikluskeskkonnas. Isiklik eeskujuga mõjutab meid ümbritsevate inimeste liikluskäitumist. (Viisakus algab meist endist... , *s.a*)

Loovtöö autor peab liiklusteemasid väga oluliseks ning leiab, et need peaksid toimuma alghariduses eraldi tundidena. Seda enne kui algavad liiklustunnid tulevastele jalgratturitele.

Loovtöö eesmärgiks oli läbi viia helkuri ja liikluskasvatuse infotunnid Ülenurme Gümnaasiumi 2. klassi õpilasetele.

Sellest tulenevalt püstitati järgmised ülesanded:

- kontrollida õpilaste helkuri kandmist;
- viia läbi infotund helkuri vajalikkusest ja sellest, kuidas end nähtavaks teha;
- tutvustada liiklusviisakust;
- kontrollida õpilaste teadmisi helkuri kasutamise kohta pärast info edastamist;
- panna end proovile tunnikava kokkupanemisel, juhendamisel ning hiljem töö vormistamisel.

1. Ettevalmistus

2018. aasta jaanuaris oli Ülenurme Gümnaasiumi õpilasesinduse koosolek, kus arutati helkuriteemalise infotunni läbiviimist: kellele üritus võiks olla suunatud, milline on infotunni teoreetiline ja praktiline sisu. Töö autor tundis, et teema on tema jaoks oluline ja ta peab sellega tegelema, ning pakkus ennast vabatahtlikult välja. Hiljem otsustati see tegevus ka kirja panna ning loovtöoks vormistada. Juhendajaks nõustus olema kooli projekti- ja arendusjuht.

Järgmisena kontakteeruti Maanteeametiga, kes lubas olla projektile koostööpartneriks. Sealt saadi infomaterjalid ning usinamatele infotunnis osalejatele auhinnad. Auhinnadeks oli 5 liiklusviisakuse sussikotti, 5 tagasitõmbuvat „Olen silmapaistev“ helkurit, 5 „Olen silmapaistev“ helkurit, 5 helkuribaga kaelussall/buffi ja 5 kodarahelkurit Kahoot'i võitjatele. Kiireimale ristsõna lahendanud meeskonnale oli plaanis anda helkurkleepsuga õpilaspileti taskud. Lisaks oli saadetud igas infotunnis osalenud õpilasele ka temaatiline kleepekas.

Joonis 1. Auhiinad Maanteeametilt

Foto: Ponna, 2018

Järgnevatel kohtumistel juhendajaga lepitati kokku millised meetodid ja vahendeid kasutatakse infotunni läbiviimisel. Kontrolliti eelnevalt koostatud infotunni materjalid. Kahoot'i küsimused (Lisa 1) ning „Helkurmütsikese“ lugu (Lisa 2) oli tunni läbiviija enda koostatud. Ristsõna (Lisa 3) oli saadud Maanteeametilt. Arutati läbi tunni ülesehitus, tunni pikkus ning tundide ajakava (Tabel 1).

Tabel 1. Helkuri infotunni kava

	Helkuri infotund 45 min
1. osa	Tervitus ja tutvustus
2. osa	Hommikuvõimlemine, mäng "Helkurmütsike"
3.osa	Ülevaade: mis on helkur, helkuri kandmise kohustus ja kuidas pimedas liikuda
4.osa	Õppefilmide vaatamine
5.osa	Ristsõna
6.osa	Kahoot
7.osa	Kokkuvõte, osalejate hinnang infotunnile

Järgmisel kohtumisel valiti infotunnis osalejad, 2. klassid, kuna 1. klasside õpilaste lugemisoskus oleks saanud takistuseks ülesannete lahendamisel ning 3. klasside õpilastel toimub Liiklusring, mille teemad kattuvad osaliselt infotunni teemadega. Tunde oli plaanis läbi viia viis, vastavalt 2. klasside arvule. Igas tunnis osales korraga üks klass. Edasi edastati 2. klasside klassijuhatajatele infotunni sisu ülevaade ning lepiti kokku tunni läbiviimise ajad. Infotunni läbiviimiseks olid vajalikud tahvelarvutid, millega mängiti internetipõhist mälumängu Kahoot. Tahvelarvutid saadi Ülenurme Gümnaasiumi arvutiklassist. Pildid infotunnist tegi loovtöö juhendaja Merlin Ponna.

2. Helkuri ja liiklusviisakuse infotunni läbiviimine 2. klassi õpilastele

Infotunnid toimusid veebruarikuus, hommikuti kas esimese või teise tunniajal. Kokku oodati osalema 118 õpilast (Tabel 2).

Tabel 2. Infotundide ajad ja osalenud õpilased klassiti

kuupäev	klass	Klassijuhataja	Õpilasi klassis
02.veebruar	2.a klass	(õp. Annika Kiili)	23
02.veebruar	2.e klass	(õp. Kristel Liivak)	24
07.veebruar	2.d klass	(õp. Kristi Kiik)	23
09.veebruar	2.c klass	(õp. Karin Pärli)	25
14.veebruar	2.b klass	(õp. Airi Kahar)	23

Enne infotunni algust seati tunni läbiviija poolt valmis tunnis vajalik tehnika: pandi tööle projektor ning otsiti üles videod ja koduleheküljed, mida tutvustada. Lisaks logiti sisse kõikidesse tahvelarvutitesse, et õpilastel oleks kerge kohe Kahoot'i kood sisestada. Õpilased koos klassijuhatajatega kogunesid Ülenurme algklasside maja aatriumi, kus neid ootas juba ees Infotunni läbiviija ning loovtöö juhendaja, kes oli valmis jäädvustama tunde fotokaameraga.

Kui tunnis osalejad olid kohal, tutvustas infotunni läbiviija ennast ning eesoleva tunni sisu. Alustati tunni praktilise osaga, hommikvõimlemisega. Loeti ette „Helkurmütsikese“ lugu. Iga kord, kui öeldi sõna "helkur", pidid tunnis osalejad tegema ühe hüppe, kui aga kuuldi sõna "liiklusohutus", ühe küki.

Joonis 2. Helkurmütsikese mäng

Foto: Ponna, 2018

Järgnes teoreetiline osa. Alustati küsimustega - kellel tunnis osalejatest on helkur ja kuhu on helkur kinnitatud? Sellele järgnes lühike ülevaade helkuri ajaloost. Tutvustati, millal ja miks tehti esimene helkur, milline nägi see välja ja mis auhinna helkuri leiutaja oma leiutise eest sai. Edasi tutvustati huvitavaid internetilehekülgi ning vaadati videoid, kus oli näiteks näidatud, milline on auto peatumisteed 90 km/h ja 50 km/h ning millal märkab autojuht helkuriga ja helkurita tumedates riietes jalakäijat. Rõhutati helkuri kandmise kohustust. Tutvustati osalejatele erinevaid võimalusi enda nähtavaks tegemiseks. Räägiti sellest, kuidas pimedas liikuda ja ennast helkuri puudumise korral nähtavaks teha. Arutleti teemal - millised on erinevat tüüpi helkurid, et enda nähtavaks tegemine oleks ka lõbus ja huvitav, näiteks helkurprossid, helkurlõngast mütsid, erinevad helkurkleepsud. Hoiatati ka selle eest, mis kahjustab helkurit ja vähendab selle peegeldavaid omadusi (näiteks helkurriiete pesemine, kriimud helkuril, mehaanilised vigastused).

Teoreetilisele osale järgne praktiline osa, kus infotunnis osalejad pidid lahendama kiiruse peale pool ette antud ristsõnast (teine pool jäi aja kokkuhoiu mõttes klassis koos nuputamiseks). Ristsõna lahendamise võistluseks moodustati kahe- ja kolmeliikmelised meeskonnad. Samal ajal kui meeskonnad lahendasid, pandi tunni läbiviija poolt valmis tahvelarvutid järgmise ülesande lahendamiseks. Koos vaadati vastused üle ning kohe jagati võitjameeskonnale auhinnad.

Joonis 3. Ristsõna lahendamine

Foto: Ponna, 2018

Seejärel leidis aset internetipõhine helkuri ja liiklusviisakuse teemaline mälumäng Kahoot'i keskkonnas, mis oli tunni läbiviija poolt koostatud küsimustega. Viis tublima tulemusega võistlejat said endale valida olemasolevatest valikust auhinnad (esikoht valis esimesena, teine koht teisena jne).

Joonis 4. Kahoot

Foto: Ponna, 2018

Tunni kokkuvõtteks küsiti osalejate tagasisidet - kuidas tund meeldis ja kas nad õppisid midagi uut. Seda näidati siis ühiselt pöidla asendiga kas püsti, külili või alla suunatult.

3. Arutelu

Helkuri ja liiklusviisakuse infotunni ettevalmistustega alustati 2017. aasta detsembris, kui koostöös Maanteeametiga sooviti panustada liiklusohutusse Ülenurme Gümnaasiumis. Iga-aastasele helkurikontrollile lisaks sooviti anda algklasside õpilastele põhjalikumaid teadmisi helkuri kasutamise kohta ning läbi viia helkurikoolitust. Infotunnis osalejateks valiti 2. klassid, kuna 1. klasside õpilaste lugemisoskus oleks saanud takistuseks ülesannete lahendamisel ning 3. klasside õpilastel toimub liikluring, mille teemad kattuvad osaliselt infotunni teemadega. Õpilasi kokku viie paralleelklassi peale on 118.

Hästi läks see, et infotund suudeti läbi viia kokkulepitud ajal ja mahus. Kõigi klassidega, kellega see oli eelnevalt planeeritud. Koostöö enamike infotunnis osalenud klasside klassijuhatajatega oli väga hea. Kahjuks jõudis õigeks ajaks, tunni alguseks kohale vaid üks klass koos klassijuhatajaga. Üldine hilinemine põhjustas kiirustamise, et kõik planeeritud tegevused jõuaks läbi viia. Nii tuli näiteks ka esialgu plaanis olnud mõistatuse lahendamine välja jätta. Loovtöö autor leiab, et tunni juhendamiseks oleks pidanud enda jaoks veelgi täpsema kava koostama, et kõik eelnevalt planeeritud osad ette kanda. Oluline oli kava täpne jälgimine. Samuti oli raskusi ajakavast kinnipidamisega. See oli klassides erinev. Aga näiteks ristsõna lahendamise võttis oodatust rohkem aega ning sellepärast otsustati vaid pool ristsõna infotunnis lahendada. Teine pool jäi klassiruumis päeva teises osas lahendada. Kahoot'le kulunud aeg oli samuti oodatust pikem. Järgmiste tundide läbiviimisel peaks planeerima tunni pikkuse nii, et aega jääks pigem üle, mida vajadusel saab täita tunni lõpus aruteluga. Töö autor leiab ka, et infotunni läbiviimise koht, algklassi maja aatrium, ei olnud tunni läbiviimiseks kõige sobilikum. Osalejate tähelepanu läks aega ajalt kõrvalistele isikutele, kes mööda jalutasid ning tundi vahel ka tahtlikult segasid. Järgnevatel kordadel võiks selliseid loenguid pidada kõrvaliste pealtvaatajate eest suletud ruumis, et vältida tähelepanu hajumist.

Nii loovtöö autor kui ka juhendaja leiavad, et läbiviija suutis hoida õpilaste tähelepanu ja panna neid tunnis kaasa töötama. Kuigi aeg - ajalt oli vaja ka kohalviibinud klassijuhataja abi, et keskenduda uuesti tunni teemale ja vaigistada liigset jutukust. Järgmisel korral sarnast tundi läbi viies tuleks vähendada loengu osa ja rohkem püüda tähelepanu erinevate tegevustega. Rohkem kaasata kuulajaid, julgustada neid teemale kaasa rääkima. Üldiselt võib öelda, et koostatud oli õige raskusastmega tunnikava ja ülesanded, millega osalejad hakkama said. Abis olid alati ka juhendaja ja klassijuhataja.

Kokkuvõte

Loovtöö eesmärgiks oli läbi viia infotund "Helkur ja liiklusviisakus", millega tuletada 2. klasside õpilastele meelde helkuri vajalikkust Eestis pimedal ajal. Samuti juhtida liiklejate tähelepane üksteise märkamisele ja arvestamist igapäevases liikluskeskkonnas. Tunnis osalejad said teadmisi, miks on helkur vajalik, ning ka uusi võimalusi enda nähtavaks tegemiseks, kui helkur on kadunud või ununenud. Infotunnid toimusid 2018. aasta veebruarikuu hommikuti, kas esimese või teise tunniajal. Kokku osales üle 110 õpilase. Töö autor leiab, et sissejuhatuses püstitatud eesmärk ja ülesanded said täidetud.

Kasutatud kirjandus

Julge eristuda s.a Maanteeameti koduleheküljel. Kättesaadav: <https://www.mnt.ee/helkur/>
(01.03. 2018)

Viisakus algab meist endist. Ka liikluses s.a Maanteeameti koduleheküljel. Kättesaadav:
<https://www.mnt.ee/et/uudised/liiklusviisakus-algab-uksteise-markamisest> (21.03.2018)

Lisad

Lisa 1 – Kahoot'i küsimused.

1. Kas kaelkirjak on viisakas liikleja, kui ta ei arvesta teistega ja arvab, et tal on alati eesõigus?

1. Jah
2. Ei

2. Millise helkuri peaks Kupi valima?

1. Pakil on ilus käpa jälg
2. Pakil on tootja andmed
3. Pakil on kirjutatud helkur

3. Milliselt leheküljelt saaks Pluuto andmeid helkurite kohta?

1. Silmapaistev.ee
2. Nähtav.ee
3. Sügisteed.ee
4. Pimedus.ee

4. Kes neist läheb arvesse kui jalakäija?

1. Tõukerattur
2. Jalgrattur
3. Bussijuht
4. Lennukipiloot

5. Kes loetelust on juht?

1. Jalgrattur
2. Rulataja
3. Bussireisija
4. Hetkel diivanil telekat vaatav isa

6. Anna palun hinnang Eesti liiklusele (/liikluskultuurile) ?

1. Hea
2. Halb
3. Super
4. Väga halb

7. Liiklusviisakus on....

1. Teistega arvestamine
2. Teistele otsasõitmine
3. Teiste märkamine
4. Teiste peale karjumine

8. Kuidas ütlevad autojuhid üksteisele „Ma sain aru“?

1. Silmside
2. Hüütakse „Sain aru!“
3. Käemärgid
4. Saadetakse sõnum

9. Palun anna hinnang iseenda liikluskäitumisele?

1. Hea
2. Võiks parem olla
3. Halb
4. Super

10. Lähituledega sõitva auto juhile on helkuriga jalakäija näha?

1. 1km
2. 130m
3. 200m
4. 400m

11. Millal märkab autojuht sind ilma helurita?

1. 5m
2. 100m
3. 200m
4. 30m

12. Kellel on eesõigus, kui jalakäija ületab sebra?

1. Jalakäija
2. Autojuht

13. Kellel on eesõigus, kui jalgrattur ületab SÕITES sebra?

1. Jalgrattur
2. Autojuht

Lisa 2 - „Helkurmütsikese“ tekst

Elas kord üks tüdruk, kes sai oma vanaema käest uhke mütsi, mis pimedas helendas. Teda hakati kutsuma **Helkurmütsikese**ks. Ükskord saadeti **Helkurmütsikene** aga läbi metsa **liiklusohutuse** tundi. **Helkurmütsikene** ei kartnud. Ta teadis, et pimedas metsas näevad teda kõik, sest ta kasutab **helkurit**. **Liiklusohutuse**tund oli juba järgmisel hommikul, seega pidi ta kohe teele asuma. Üks asi, mida ta siiski veidi kartis, oli **liiklusohutust** armastav suur ja kuri hunt, kes armastas seaduserikkujaid hammustada. **Helkurmütsikene** asus teele ja näe - juhtuski nii, et hunt pidas **helkurmütsikest** eksikombel **liiklusohutlikuks** ja pidas ta kinni. Hunt limpsas juba keelt, aga siis märkas äkki **helkuriga** kaetud mütsi. Ta kiitis tüdrukut selle eest ning lubas tal kenasti **liiklusohutuse** tundi edasi kapsata.

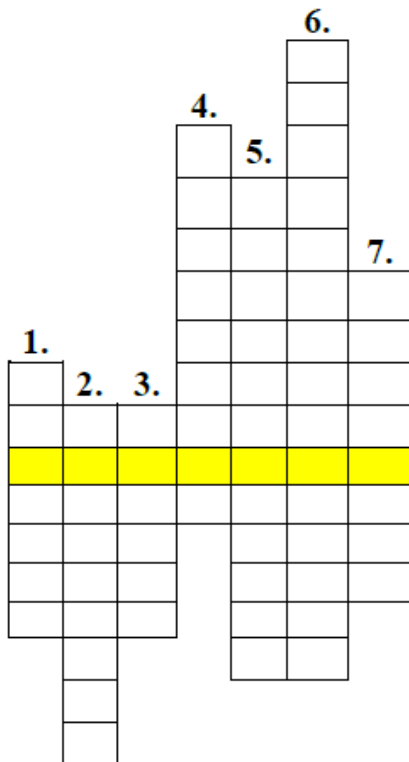
„Ja see on vaid üks vähestest näidetest, kuidas **helkur** võib päästa sinu elu,“ lausus **Helkurmütsikene** ning tõttas **liiklusohutuse** tundi.

LÕPP

***Helkur** – sõna kuuldes peavad õpilased korraks kükitama ja siis oma kohale tagasi istuma*

***Liiklusohutus** – sõna kuuldes peavad õpilased korraks hüppama ja siis tagasi oma kohale istuma.*

Lisa 3 - Ristsõna

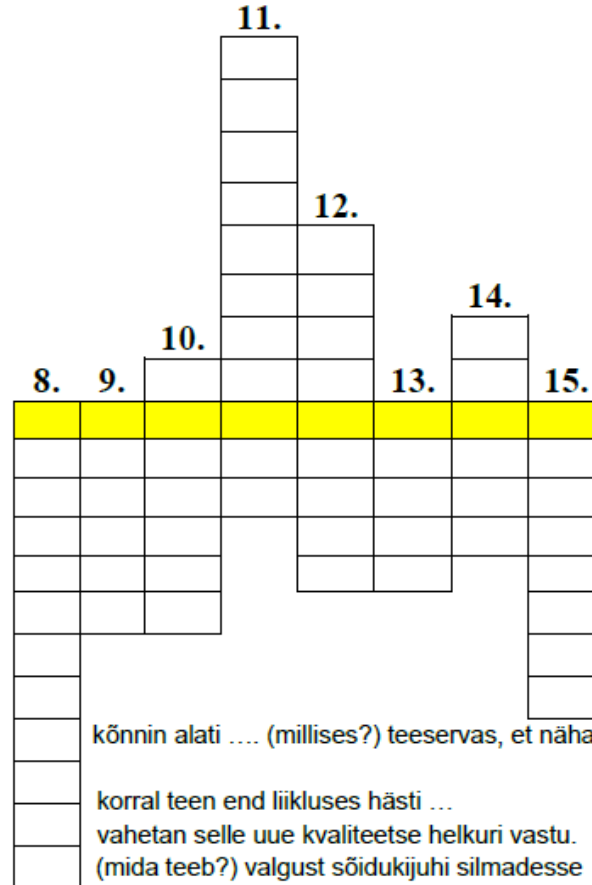

1. Maanteel, kus puudub kõnnitee, vastutulevaid sõidukeid.
2. Pimeda ajal või halva nähtavuse
3. Nähes oma helkuril ... (mida?),
4. Helkuri tööpõhimõte – see .... tagasi.

5. Reguleerimata ... (vastusesse kirjuta märgi nimetuse teine pool).
6. Märja ja lumise teekatte korral on sõiduki ... (mis?) pikem, kui kuiva teekatte korral.
7. ... (mis?) kahjustab helkuri helkimisomadusi.
8. ... (mis?) on sõidutee, jalgrattatee või trammitee ületamiseks jalakäijale ettenähtud, arusaadavalt rajatud ja asjakohaselt tähistatud teeosa, kus jalakäijal **ei ole** sõidukijuhi suhtes **eesõigust**, välja arvatud juhul, kui jalakäija ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab.
9. ... (mis?) võib pimeda ajal päästa minu elu.
10. Pimeda ajal, lisaks helkurile, suurendab minu märgatavust teel ... (milline?) riietus.
11. Jalgrattaga sõites, et olla märgatavam, panen selga ... (mille?).
12. Vähemkaitstud liikleja liikluses on ... (milline? liiklejatüüp?).
13. Kui soovin teed ületada, veendun alati, et sõidukijuht on mind märganud ning tee ületamine on minule ... (milline?).
14. Lahenda salasõna: Hyooliyn enydasyt jya teyisteyst! (vastusesse kirjuta esimene sõna)
15. Helkuri kinnitan alati keha ... (millisele?) poolsele küljele.

Maanteeamet ennetustöö osakond

Liiklusteemaline ristsõna

8. ... (mis?) on sõidutee, jalgrattatee või trammitee ületamiseks jalakäijale ettenähtud, arusaadavalt rajatud ja asjakohaselt tähistatud teeosa, kus jalakäijal **ei ole** sõidukijuhi suhtes **eesõigust**, välja arvatud juhul, kui jalakäija ületab ülekäigukohal sõiduteed, millele sõidukijuht pöörab.
9. ... (mis?) võib pimeda ajal päästa minu elu.
10. Pimeda ajal, lisaks helkurile, suurendab minu märgatavust teel ... (milline?) riietus.
11. Jalgrattaga sõites, et olla märgatavam, panen selga ... (mille?).
12. Vähemkaitstud liikleja liikluses on ... (milline? liiklejatüüp?).
13. Kui soovin teed ületada, veendun alati, et sõidukijuht on mind märganud ning tee ületamine on minule ... (milline?).
14. Lahenda salasõna: Hyooliyn enydasyt jya teyisteyst! (vastusesse kirjuta esimene sõna)
15. Helkuri kinnitan alati keha ... (millisele?) poolsele küljele.